

Miljöfarligt läkemedel som huvudsponsor för Stockholm Marathon

Stockholm Marathon lyfter fram hållbarhet, folkhälsa och ansvarstagande. Därför väcker det frågor när årets huvudsponsor återigen är Voltaren från Haleon Denmark ApS. Voltaren är ett receptfritt utvärtes läkemedel där den aktiva substansen diklofenak är klassad som ett särskilt förorenande ämne enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och dessutom föreslås omfattas av EU:s kommande prioämnesdirektiv. Vi har redan under 2025 lyft denna problematik med er. Hur trovärdigt är det att ett av Sveriges största idrottsevenemang marknadsför ett läkemedel som myndigheter försöker begränsa, samtidigt som man talar om hållbarhet?

När hållbarhetsprofilen krockar med miljöfarligt läkemedel

Under 2024 försåldes drygt 1,3 ton som egenvårdsförsäljning, dvs. receptfri försäljning av utvärtes beredningar. Endast en mindre del, cirka 6 procent, av utvärtes diklofenak tas upp genom huden, resten går oförändrat ut i avloppsvattnet till våra vattendrag. Diklofenak är ett av de läkemedel som återkommande hittas i vattenmiljön i halter över sitt gränsvärde och det är mycket svårt att rena bort även i dagens avloppsreningsverk. Endast ett fåtal avloppsreningsverk har den avancerade teknik som krävs för att avlägsna läkemedlet, vilket innebär att stora mängder når våra sjöar och vattendrag.

Diklofenak riskerar att påverka vattenlevande djur negativt och har därför fått gränsvärden i svensk miljölagstiftning för god ekologisk status. Samtidigt arbetar EU med att skärpa reglerna ytterligare genom att inkludera ämnet i ett nytt prioämnesdirektiv. Mot den bakgrunden framstår det som motsägelsefullt att Stockholm Marathon, ett evenemang som kommunicerar hållbarhet, låter ett miljöbelastande läkemedel dominera sin marknadsföring. Sponsringen ger Voltaren en hälsoprofil som inte stämmer överens med den miljöpåverkan som myndigheter försöker begränsa.

Ett etiskt ansvar: ska idrott normalisera smärtstillande?

Utöver miljöaspekten finns också ett annat etiskt dilemma. Idrottsrörelsen arbetar aktivt mot doping, riskbeteenden och ohälsosam prestationskultur. Samtidigt används ett av landets största motionslopp som plattform för att marknadsföra ett smärtstillande läkemedel som riskerar att maskera skador.

För många motionärer kan Voltaren vara en produkt man tar ”för att kunna springa ändå”. Det är inte ett beteende som idrottsrörelsen bör uppmuntra, särskilt eftersom många motionärer saknar kunskap om riskerna med att använda smärtstillande för att kunna träna eller tävla vidare.

Samhället betalar medan läkemedelsföretagen undviker ansvar

Det finns också en tydlig systemfråga. Kommuner och avloppsreningsverk kommer att behöva lägga mångmiljardbelopp de närmaste åren för att försöka rena bort läkemedelsrester som diklofenak ur avloppsvattnet. Trots att EU nu har beslutat om ett nytt avloppsdirektiv, där principen om att förorenaren ska betala ingår, är det fortfarande oklart om kostnadsansvaret alls kommer att läggas på läkemedelsföretagen och i så fall när. I praktiken är det fortfarande,

åtminstone i nuläget, kunderna inom kommunalt vatten och avlopp (VA), det vill säga hushåll och verksamheter som betalar VA-taxa, som står för merparten av kostnaderna.

När ett läkemedelsföretag har ett läkemedel med betydande miljöpåverkan samtidigt får bred exponering genom ett stort idrottsevenemang förstärks den obalansen. Det är svårt att motivera varför samhället ska fortsätta bära kostnaderna för att hantera miljöeffekterna av ett läkemedel som dessutom marknadsförs på ett sätt som driver ökad användning.

Idrottens trovärdighet står på spel

Stockholm Marathon är mer än ett lopp, det är ett varumärke som förknippas med hälsa, gemenskap och hållbarhet. När huvudsponsorn är ett läkemedelsföretag vars läkemedel står på myndigheternas lista över särskilt förorenande ämnen uppstår en trovärdighetskonflikt. Det handlar inte om att förbjuda läkemedel. Det handlar om att idrottsevenemang med starka värderingar måste vara konsekventa i sina samarbeten.

Dags för tydligare riktlinjer

Det är rimligt att ställa krav på att stora idrottsevenemang inte sponsras av företag som har läkemedel som:

- har dokumenterad negativ miljöpåverkan
- riskerar att normalisera ohälsosamma beteenden
- leder till samhällskostnader som inte läkemedelsföretagen själva tar ansvar för.

Stockholm Marathon bör se över sina samarbeten inför kommande år. Idrottens värden är för viktiga för att kompromissas bort av kortsiktiga sponsorintäkter, särskilt när miljön riskerar att påverkas negativt på lång sikt.

5 februari 2026

Björn Ericsson, kontaktperson för LOKs (Läkemedelskommittéernas ordförandenätverk) i frågor om läkemedel och miljö, ordförande i läkemedelskommittén, Region Gävleborg

Anders Finnson, expert inom avlopp, miljö- och kemikaliearbete, Svenskt Vatten

Ulf Lindahl, sekreterare Läkemedelskommittén, Region Västernorrland

Jan Melin, ordförande Läkemedelskommittén, Region Uppsala

Helena Ramström, Läkemedelsenheten, Kunskapsutveckling, Region Stockholm

Klara Westling, expert inom avlopp och miljö, Svenskt Vatten

Referenser

- Stockholm Marathon. [Hållbarhetsguiden för ett hållbart evenemang och en hållbar framtid](#). Nedladdad 2026-01-25
- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter ([HVMFS 2019:25](#))
- Svenskt Vatten. [ReningsVÄRK. Läkemedelsrester i vår gemensamma vattenmiljö](#). M149. November 2020.
- En [preliminär överenskommelse om ett nytt prioämnesdirektiv/”MKN-direktiv”](#) (2008/105/EG) för ytvatten antogs 23 september 2025
- E-hälsomyndigheten. [Sålda läkemedelssubstanser med möjlig miljöpåverkan 2000–2024](#), december 2025, Dnr 2025/03420,

- [Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt](#)
- EU:s omarbetade [avloppsdirektiv](#) (2024/3019)
- Svenska Dagbladet. [Kräver stopp för försäljning av diklofenak](#). 2020-12-01.
- Svenska Dagbladet. [”Populär gel och spray ett hot mot miljön”](#). 2021-01-23.